

INSTRUKCJA WYDAWNICZA EUROPEJSKIEGO CENTRUM SOLIDARNOŚCI

Uprzejmie prosimy, aby tekst utworu został dostosowany do następujących zasad Europejskiego Centrum Solidarności. Zastrzegamy sobie prawo nieprzyjęcia tekstu do druku, jeśli przekazane do wydawnictwa materiały będą znacząco odbiegały od przedstawionego schematu.

I. Podstawowe zasady przygotowania tekstu autorskiego

1) format pliku – .rtf, .doc lub .docx

2) formatowanie strony:

- marginesy górny i lewy: 2 cm; marginesy dolny i prawy: 4 cm
- strony numerowane w prawym górnym rogu
- brak nagłówków i stopek innych niż numer strony

3) formatowanie tekstu:

- czcionka Times New Roman, 12 punktów dla całego tekstu, łącznie z tytułami i śródtytułami oraz przypisami
- interlinia: 1,5 wiersza
- justowanie
- podkreślenie dla fragmentów, które będą miały zostać wyróżnione w składzie
- tekst nie powinien zawierać boldów, kapitalików, wcięć akapitowych, zwłaszcza robionych za pomocą tabulatora, odstępów międzyakapitowych, wcięć wyróżniających bloki cytatów. Akapity tworzyć wyłącznie przy użyciu klawisza Enter.
- hierarchia tytułów powinna być oznaczona za pomocą numeracji: I, II, III, IV itd. dla tytułów pierwszego stopnia; 1, 2, 3, 4 itd. dla tytułów drugiego stopnia; a, b, c, d itd. dla tytułów trzeciego stopnia (przyjęcie powyższych oznaczeń jest wyłącznie robocze – ostateczne ukształtowanie typograficzne tytułów zależy od projektu graficznego)
- tekst powinien być oczyszczony z wielokrotnych spacji
- nie należy używać dzielenia wyrazów (ani ręcznego, ani automatycznego)

- nie należy używać tzw. twardej spacji
- 4) w wypadku artykułów do książek zbiorowych istnieją następujące dodatkowe wymogi:
- minimalna liczba znaków ze spacjami to 20 000 (pół arkusza wydawniczego), maksymalna – 40 000 (arkusz wydawniczy)
 - pod imieniem i nazwiskiem autora należy podać afiliację
 - do artykułu należy dołączyć: streszczenie w języku angielskim (poprzedzone angielską wersją tytułu) i polskim (każdy tekst maksymalnie 1200 znaków ze spacjami), słowa kluczowe w języku polskim i angielskim (maksymalnie 5) oraz krótką notę o autorze (maks. 500 znaków ze spacjami)
 - artykuły powinny zawierać bibliografię.

II. Szczegółowe zasady opracowania tekstu na etapie redakcji wewnętrzwydawniczej

W opracowaniu redakcyjnym książek Europejskiego Centrum Solidarności stosujemy następujące zasady szczególne:

a) cytaty:

- cytaty prozą: wielkością pisma podstawowego (12 punktów), w cudzysłowach, zazwyczaj w ciągu (wyjątek stanowią na przykład cytaty kilkuakapitowe)
- cytowane wiersze: czcionka wielkości pisma podstawowego, bez cudzysłowów, odstęp od góry i od dołu, odnośnik przypisu za kropką, wykrzyknikiem lub znakiem zapytania;
- wypuszczenia w cytowanych tekstach oznaczamy za pomocą wielokropka ujętego w nawias kwadratowy.
- cytat w cytacie zaznaczamy za pomocą cudzysłowów francuskich «...».

b) kursywa:

- słowa i wyrażenia obcojęzyczne, oprócz już przyswojonych, także dłuższe fragmenty w językach obcych z wyjątkiem wierszy;
- tytuły książek, dzieł muzycznych, plastycznych, filmów (po polsku i w języku obcym)

c) antykwa:

- tytuły czasopism, w cudzysłowie;

- tytuły części, rozdziałów i podrozdziałów ksiązek przywoływanych w tekście – umieszczamy je w cudzysłowie;
 - tytuły wystaw, konferencji, sesji naukowych, konkursów – umieszczamy je w cudzysłowie;
 - nazwy tekstów religijnych i ich części, na przykład: Biblia, Stary Testament, Księga Rodzaju, Pieśń nad pieśniami, a także skróty odsyłające do poszczególnych fragmentów Biblii (skróty mogą mieć formę przyjętą w Biblii Tysiąclecia lub w innym cytowanym wydaniu; można posługiwać się także ogólnie przyjętymi skrótami łacińskimi);
 - jeśli cały tekst jest kursywą, to antykwa pełni funkcję wyróżnienia;
 - w przypisach skróty i wyrazy polskie, typu: dz. cyt., tamże.
- d) liczebniki:
- w miarę możliwości zapisujemy słownie;
 - nie stosujemy zapisów typu: XIX-wieczny, 5-letni, lecz: dziewiętnastowieczny, pięcioletni;
 - wieki numerujemy cyframi rzymskimi, np. XIX w.;
 - cyfry rzymskie stosujemy także w zapisach: II Rzeczpospolita Polska, III Rzesza
 - daty zapisujemy według schematu: 13 grudnia 1981 r.; 10 maja br.; w sierpniu tr.
 - „lata osiemdziesiąte” i inne zawsze zapisujemy słownie;
 - między liczebniki wstawiamy myślnik (-), nie dywiz (-): 1997–1998, bez spacji.
- e) skróty i skrótowce:
- stosujemy skróty słownikowe, takie jak: gen., płk, kpt., prof., doc., mgr, dr hab., m.in., tzw., tj., np., itd., itp., ewentualnie także: godz., kg, ha, km, km kw., m sześć., proc. – w wypadku tekstów, w których słowa te powtarzają się często
 - w przypisach pozostawiamy skróty związane z konwencją zapisu bibliograficznego
 - skrótowce nazw organizacji i instytucji – przy pierwszym wystąpieniu podajemy pełną nazwę, przy kolejnych dopuszcza się stosowanie zapisów skrótowych; w wypadku nazw znanych powszechnie (np. ZSRR, PRL) możliwe jest stosowanie skrótowców bez ich rozwijania przy pierwszym wystąpieniu
- f) przypisy:
- odnośnik przypisu stoi przed znakiem interpunkcyjnym

- na końcu zdania stosujemy następującą kolejność znaków: cudzysłów, odnośnik przypisu, kropka (uwaga: w cytowanych wierszach odnośnik przypisu stawiamy wyjątkowo za kropką)
- w przypisach bibliograficznych preferujemy polskie określenia (np.: tamże, tenże, też) i skróty (np.: dz. cyt.)
- w adresach wydawniczych nazwy miejscowości zapisujemy w języku oryginału, zgodnie z formą umieszczoną na stronie tytułowej
- określenia części książki podajemy w języku oryginału (np.: vol., Bd.); skrót oznaczający stronę – po polsku
- miejsca wydania, jeśli jest ich więcej, oddzielamy myślnikami bez spacji (np. Gdańsk–Warszawa–Kraków)
- przypis tłumacza / autora kończymy następująco: (przyp. tłum.) / (przyp. autora)
- interpunkcja stosowana w adresach bibliograficznych: system przecinkowy.

III. Informacje dodatkowe dotyczące opracowania przypisów

- Podstawą do sporządzenia notki bibliograficznej jest strona tytułowa danego dzieła. W notce należy podać imię (w pełnym brzmieniu lub tylko inicjał – przyjęte rozwiązanie trzeba stosować konsekwentnie) i nazwisko autora, tytuł dzieła, funkcję oraz imiona i nazwiska osób współodpowiedzialnych (redaktorów, tłumaczy, autorów wstępów itd.), adres wydawniczy (przynajmniej miejsce i rok wydania – nazwę wydawnictwa można pominąć)¹. Jeśli na stronie tytułowej zostało podanych więcej niż trzech autorów lub więcej niż trzy osoby odpowiedzialne, można użyć formuły „i in.”, wymieniwszy trzy pierwsze nazwiska². Jeśli jako miejsce wydania zostały przywołane więcej niż trzy miejscowości, wówczas wymienia się tylko pierwszą z nich.
- Strona tytułowa jest także podstawą sporządzania opisów dzieł w językach obcych (między innymi z tego powodu nie należy w notkach bibliograficznych

1 E.K. Czaczkowska, *Kardynał Wyszyński*, Warszawa 2009, s. 15; A. Dudek, G. Pytel, *Bolesław Piasecki. Próba biografii politycznej*, Londyn 1990, s. 121; B. Fijałkowska, *Borejsza i Różański. Przyczynek do dziejów stalinizmu w Polsce*, Olsztyn 1995, s. 9; S. Jaczyński, *Zygmunt Berling. Między sławą a potępieniem*, Warszawa 1993, s.111; C. Kozłowski, *Namiestnik Stalina*, Warszawa 1993, s. 209.

2 S. Courtois, N. Werth, J.-L. Panné i in., *Czarna księga komunizmu. Zbrodnie, terror, prześladowania*, wstęp do polskiego wydania K. Kersten, Warszawa 1999.

tłumaczyć informacji dotyczących edycji, redaktorów itd., lecz podawać je w języku oryginału)³.

- Sporządzając na potrzeby przypisów czy bibliografii notkę bibliograficzną artykułu zamieszczonego w czasopiśmie, musimy podać – zamiast adresu wydawniczego – tzw. cytata wydawniczą: tytuł czasopisma, rok, zeszyt/numer⁴. W wypadku numerów bądź zeszytów podwójnych stosujemy myślnik⁵. Niekiedy po tytule czasopisma umieszcza się także numer rocznika⁶ (bądź numer tomu). W wypadku dzienników i tygodników można podać datę dzienną⁷. W szczególnych wypadkach przy tytule czasopisma należy podać miejsce wydania⁸.
- Cytatą wydawniczą posługujemy się także, sporządzając notkę bibliograficzną artykułu zamieszczonego w książce zbiorowej, tyle że wtedy poprzedzamy ją przyimkiem „w:”, umieszczanym w nawiasie kwadratowym⁹.
- Przy publikacjach składających się z kilku tomów należy podawać, o który tom danego dzieła chodzi¹⁰. Jeśli każdy z tomów danej publikacji jest opatrzony osobnym tytułem, należy to oddać w zapisie bibliograficznym – służy temu dwukropek postawiony po numerze tomu¹¹. Podobnie należy postąpić,

3 V. Turner, *Religious Encounters with Death*, ed. F.E. Reynolds and E.H. Waugh, University Park 1977, s. 134.

4 G. Grzelak, *Znaki zapytania*, „Bratniak”, lipiec-sierpień 1978, nr 10-11; tenże, *Przed wielkim spotkaniem*, „Bratniak”, maj-czerwiec 1979, nr 17, s. 9; A. Rybicki, *Niepodległość*, „Bratniak”, listopad-grudzień 1978, nr 14; L.P. Ribuffo, *Is Poland a Soviet Satellite? Gerald Ford, the Sonnenfeldt Doctrine, and the Election of 1976*, „Diplomatic History” 1990, No. 3, s. 385-403.

5 *Kalendarium*, oprac. A. Rybicki, „Bratniak”, lipiec-sierpień 1979, nr 18, s. 18-20; Redakcja, *3 Maja*, „Bratniak”, maj-czerwiec 1978, nr 8-9.

6 E. Klein, *Trybunał wyobraźni wokół „Ziemi obiecanej” Andrzeja Wajdy*, „Polonistyka” R. XXXII, 1979, nr 2, s. 118-123.

7 J. Tazbir, *Służba ojczyźnie, służba sakiewce*, „Polityka”, 10.01.2004, nr 2 (2434), s. 62-63.

8 Teksty „Listu 101” oraz innych listów protestacyjnych w: „Kultura” (Paryż) 1976, nr 3, s. 28-34. Zob. też W. Karpiński, *Proza Herlinga-Grudzińskiego*, „Kultura” (Paryż) 1981, nr 12 (411), s. 81-86.

9 W. Polak, *Jesienny strajk studentów w 1981 roku*, [w:] *Opozycja demokratyczna w PRL w latach 1976-1981*, pod redakcją Wojciecha Polaka, Jakuba Kufła, Przemysława Ruchlewskiego, Gdańsk 2012, s. 570-597.

10 *Aparat represji wobec ks. Jerzego Popiełuszki 1982-1984*, t. 1, red. J. Mysiakowska, Warszawa 2009, s. 28, 71.

11 O Pawle Miłkaszu zob. *Marzec 1968 w dokumentach MSW*, t. 2: *Kronika wydarzeń*, red. F. Dąbrowski, P. Gontarczyk, P. Tomasiak, s. 287-288.

jeśli każdy z tomów ma także inną datę wydania¹² czy też odpowiedzialne są zań inne osoby¹³.

- Można skracać i upraszczać zapisy w przypisach, stosując odpowiednie skróty i formuły.
- Jeśli dzieło danego pisarza pojawi się w którymś z kolejnych przypisów, używamy skrótu „dz. cyt.”¹⁴. Skrót ten można stosować do momentu pojawienia się drugiej książki tego samego autora.
- Jeśli zatem chcemy odesłać do jednego z kilku do tej pory wymienionych dzieł danego autora (w tym wypadku jest to M. Foucault), musimy podać przynajmniej fragment tytułu (zapis „dz. cyt.” byłby mylący, gdyż mógłby się odnosić do różnych pozycji)¹⁵. Raz przyjętą skróconą wersję tytułu należy stosować konsekwentnie (uwaga: do skróconego tytułu nie dodaje się już formuły „dz. cyt.”).
- Jeśli odsyłamy do pozycji wymienionej w przypisie bezpośrednio poprzedzającym bieżący, stosujemy formułę „tamże” i podajemy stronę¹⁶. Jeśli identyczna jest cała treść przypisu, wstawiamy tylko „tamże”¹⁷.
- Jeśli w danym przypisie pojawia się po raz pierwszy lub kolejny publikacja jednego autora¹⁸, a przypis bezpośrednio po nim następujący odsyła do innej publikacji tego autora, możemy użyć słowa „tenże” (tegoż) lub „taż” (teżje), zamiast powtarzać imię i nazwisko¹⁹.
- Imię i nazwisko autora można zastąpić słowem „tenże” lub „taż”, jeśli powtarza się na początku cytaty wydawniczej²⁰.

12 Zob. *Historia doktryn artystycznych. Wybór tekstów* [dalej cyt. jako: HDA], część I, t. 1: *Myśliciele, kronikarze i artyści o sztuce od starożytności do 1500 r.*, wybór i oprac. J. Białostocki, Warszawa 1978, oraz część I, t. 2: *Teoretycy, pisarze i artyści o sztuce 1500–1600*, wybór i oprac. J. Białostocki, Warszawa 1985.

13 HDA, część II: *Teoretycy, artyści i krytycy o sztuce 1700–1870*, wybór, przedmowa i komentarze E. Grabska i M. Poprzęcka, Warszawa 1974, oraz część III: *Teoretycy, historiografowie i artyści o sztuce 1600–1700*, wybór i oprac. J. Białostocki, red. naukowa i uzupełnienia M. Poprzęcka i A. Ziemia, Warszawa 1994.

14 W. Polak, dz. cyt., s. 571.

15 G. Grzelak, *Znaki...*, s. 11.

16 Tamże, s. 10.

17 Tamże.

18 W. Polak, dz. cyt., s. 585.

19 Tenże, *Śmiech na trudne czasy. Humor i satyra niezależna w stanie wojennym i w latach następnych* (13 XII 1981 – 31 XII 1989), Gdańsk 2008.

20 D. Graham, *Próbują pogrzebać pamięć*, przeł. K.F. Rudolf, [w:] tenże, *Gdański szkicownik. Wiersze polskie 1984–2008*, wybór i oprac. O. i W. Kubiński, Gdańsk 2009, s. 19.

- Jeśli nazwisko autora przywoływanego tekstu pojawia się w danej notce bibliograficznej także w innym charakterze (np. osoby odpowiedzialnej za opracowanie), a nie ma wątpliwości, że zapis będzie jednoznaczny, można to nazwisko za drugim razem pominąć, zastępując je wielokropkiem²¹.
- Jeśli nie można ustalić miejsca wydania, należy posłużyć się skrótem „b.m.” (bez miejsca); jeśli podobna sytuacja zachodzi w wypadku roku – „b.r.” (bez roku), a jeśli w obu – „b.m.r.” (bez miejsca i roku). Skróty te za każdym razem umieszczamy w nawiasie kwadratowym²².
- W wypadku publikacji elektronicznych oprócz danych identyfikacyjnych konkretnej pozycji należy podać również datę dostępu²³.
- Opis bibliograficzny należy sporządzać także w wypadku materiałów audiowizualnych, na przykład takich jak filmy komercyjne²⁴, nagrania dokumentacyjne²⁵.

IV. Kolejność elementów w opisie materiału archiwalnego

- Nazwa archiwum (skrót). Cytując dokumenty np. z Archiwum IPN (i archiwów Oddziałów IPN), Akt Nowych w Warszawie, Archiwów Państwowych stosujemy skróty: AIPN, AIPN BU, AIPN Gd, AIPN Kr (nie stosujemy zapisów typu BUiAD

²¹ J. Kottan, *Czas przesilenia. O świecie, który nadchodzi*, [w:] *Przesilenie. Nowa kultura polityczna*, pod red. ..., projekt znaków graficznych T. Pawluczuk, Gdańsk 2016, s. 17.

²² A. Touroine, J. Strzelecki, F. Dubet, M. Wieviorka, *Solidarność. Analiza ruchu społecznego 1980–1981*, [b.m.] 1989.

²³ M. Kunicki-Goldfinger, *Towarzystwo Kursów Naukowych*, [w:] *Encyklopedia Solidarności*, www.encyklopedia-solidarnosci.pl (data dostępu: 13.03.2017); *List do Prezydenta Pawła Adamowicza: Oświadczenie Środowisk Kobietych z Gdańska w 30 Rocznicę Powstania „Solidarności”*, www.neww.org.pl/pl/news/news/1,5331,4.html (dostęp: 13.03.2017).

²⁴ *Cudzoziemka* [film fabularny], reż. R. Ber [kaseta VHS], Warszawa 1986; *NZS. Tak to się zaczęło...* [film dokumentalny], reż. P. Zbierski, Gdańsk 2005, <http://vod.tvp.pl/4283927/nzs-tak-sie-zaczelo> (dostęp: 16.03.2017).

²⁵ Ryszard Bugaj, *Czy potrafimy poradzić sobie z niesprawiedliwością społeczną*, [wykład z] 23 marca 2011, z cyklu „Gdańskie Wykłady Solidarności”, <https://www.youtube.com/watch?v=RCVXCTloobg> (data dostępu: 13.03.2017); Hieronima Maria Pawelska-Zamel, notacja ECS z cyklu „Kobiety internowane – Toruń”, Toruń 2015, <https://www.youtube.com/watch?v=mxD9W8W1FF4> (data dostępu: 16.03.2017).

IPN, OBUiAD, OBUiAD Kat, OBUiAD IPN-Wr, AIPN Kraków, OBUiAD Lublin, OBUiAD IPN w Poznaniu, Archiwum IPN Warszawa, itd.), AAN, APGd.²⁶

- Nazwa zespołu archiwalnego (ewentualnie skrót); skrót „zesp.” jest dopuszczalny w wypadku, gdy nazwa zespołu jest zapisana cyframi lub symbolami²⁷.
- Sygnatura jednostki archiwalnej; jeśli sygnatura jednostki archiwalnej składa się z kilku symboli, dopuszcza się stosowanie skrótu sygn., wtedy jednak skrót należy stosować konsekwentnie w całej pracy²⁸.
- Opis dokumentu – rodzaj dokumentu, kto, do kogo (jeśli tytuł dokumentu zawiera te informacje, można się nim posłużyć). Należy podawać pełne imiona nadawców i adresatów. Opis dokumentu (lub przytaczanej relacji) podawany jest antykwą²⁹.
- Data powstania dokumentu po przecinku lub data przybliżona w nawiasie kwadratowym; jeśli nie można ustalić daty, stosujemy skrót b.d.³⁰.
- Numer karty (gdy przywoływany jest fragment dokumentu, numer karty, na której znajduje się ten fragment). Jeżeli jednostka archiwalna nie jest spaginowana, używamy skrótu b.p.³¹.
- Jeżeli w przypisie podajemy kilka źródeł, ich opisy rozdzielamy średnikiem³².

UWAGA. Jeżeli dokument był opublikowany, powołujemy się na wersję opublikowaną, a nie archiwalną.

²⁶ Archiwum Akt Nowych [dalej: AAN {rozwiązanie stosowane tylko wówczas, gdy nie ma osobnego spisu stosowanych skrótów}], KC PZPR, sygn. III/135, s. 1–255, Stenogram XI plenarnego posiedzenia KC PZPR z 9–10 VI 1981.

²⁷ AAN, KC PZPR, sygn. I/353, s. 145 i 147, Stenogram IX Zjazdu PZPR, 16–18 VII 1981 (Zespół VI: polityka gospodarcza PRL, założenia reformy gospodarczej).

²⁸ AIPN, sygn. 0716/216, k. 12–13, Informacja dotycząca Ruchu Młodej Polski, Warszawa, 13 III 1980, [w:] Sprawa operacyjnego rozpracowania krypt. „Arka”, t. I; Archiwum Ośrodek Karta, AO, sygn. IV 187.6/XVI, s. 1–3, Opis działalności wydawnictwa, [w:] Wydawnictwo Młoda Polska. Drugi Obieg Wydawniczy.

²⁹ AIPN, 0204/1335, t. 3, Sprawa operacyjnego rozpracowania „Orator”, Notatka, Warszawa, 12 X 1976, k. 282–283; AIPN, 0204/1335, t. 1, Sprawa operacyjnego rozpracowania „Orator”, List do Stanisława Kowalczyka, 16 X 1976, k. 215.

³⁰ APŁ, KW PZPR w Łomży, 375, Tymczasowy Międzyzakładowy Komitet Założycielski NSZZ „Solidarność” Region Mazowsze Oddział w Wysokiem Mazowieckiem, b.d., k. 56.

³¹ B. Softa, Ch. Weber, Straine. Dystrykt Galicja, Kraków 2001, b.p.; Biblioteka Narodowa, Dział Rękopisów, Akc. 15690, List do marszałka Sejmu PRL, Warszawa, 6 XII 1976, b.p.

³² APŁ, KW PZPR Łomża, 374, Informacja o sytuacji społeczno-politycznej w województwie w okresie miesiąca września br., b.d., k. 66–70; APŁ, KW PZPR Łomża, 431, Informacja o sytuacji społeczno-politycznej w województwie w okresie miesiąca września br., b.d., k. 1–4.

V. Materiały uzupełniające

- Tabele: powinny mieć wyraźną i czytelną dla odbiorcy strukturę; treści w kolumnach i wierszach nie należy ustawiać za pomocą klawisza spacji; należy pamiętać o umieszczeniu tytułu nad tabelą.
- Wykresy itp.: wszystkie tego typu materiały należy opatrywać tytułami; powinny mieć wyraźną i czytelną dla odbiorcy strukturę.
- Ilustracje: należy dołączać do materiały w osobnych plikach, pamiętając o precyzyjnych nazwach plików; w tekście miejsca, gdzie mają się znaleźć ilustracje należy oznaczać tytułem pliku, umieszczając te informacje w nawiasie kwadratowym; pliki powinny być dostarczane w formatach: jpg, tiff, png, bmp, pdf; minimalna rozdzielczość plików 300 DPI. Należy podawać źródło i właściciela praw do ilustracji. Ostateczny wybór ilustracji należy do wydawcy.